

Saksframlegg

Saksnr.	Utval	Møtedato
	Formannskapet	

Søknad om opprusting og utviding Bjørdal kraftverk

Samandrag:

«Skriv her»

Rådmannen si tilråding:

Ørsta formannskap ser positivt på planane om opprusting av Bjørdal kraftverk og vurderer fordelane som større enn dei kjende ulempene for ålmenne og private interesser. Det bør likevel gjerast ei vurdering av om lenging av avløpskanalen kan ha indirekte konsekvens for rekkuttering av elvemusling i Bjørdalselva. Eit tilbygg til Bjørdal kraftstasjon lyt ta omsyn til registreringa som regionalt kulturminne.

Andre relevante dokument:

Begrenset høring av søknad om tillatelse til opprusting og utvidelse av Bjørdal kraftverk i Kvanndalselva i Ørsta kommune i Møre og Romsdal - 201905079

Saksopplysningar:

Tussa Energi søker om løyve etter vassressurslova og energilova til ei opprusting av Bjørdal kraftverk. Av fysiske tiltak omfattar søknaden nytt inntak i Kvanndalsvatnet og skifte av den øvre delen av røyrgate (ca 600 meter) som i dag består av stålrøyr og ligg på bukkar i dagen. Det nye røyrret skal gravast ned og diameteren aukast frå 900 mm til 1300 mm. Nedste del av røyrgate skal ikkje skiftast. Til sjølve kraftstasjonen skal det byggast eit tilbygg på 150 m² med nytt aggregat med auka slukekapasitet på 3 m³/sek mot 2,3 m³/sek i dag. Turbinen skal senkast og det er planlagt ny avløpskanal på om lag 80 meter attende til Kvanndalselva. Dette vil kunne gje ein auka effekt frå 4,4 til ca 7,5 MW og ein auka årsproduksjon på ca 7 GWh til 34,7 GWh. Ei oppgradering av fyllingsdammen er også omtala, men ikkje omsøkt no.

Det skal i følgje søknaden etablerast ein mellombels anleggsveg på sørsida av dagens røyrgate. Denne skal nyttast i samband med fjerning av dagens røyr og legging av nytt. Terrenget skal tilstellast og anleggsvegen verte omgjort til ein køyrefast del av terrenget. Det er elles planlagt to riggområde vest og nord for demninga. Langs eksisterande røyrgate går ei 22 kV linje eigd av Mørenett. Nokre stolpar må fjernast under arbeidet. Det er planlagt å leggje kabelrøyr (trekkerøyr) i røyrtraseen for eventuelt seinare å leggje linja som jordkabel.

Bjørdal kraftverk har i dag ikkje krav til minstevassføring. Løynet omfattar ei regulering av Kvanndalsvatnet med inntil 5,75 meter. Det er i følgje søknaden ikkje registrert kulturminne, raudlista arter eller naturtyper som vil kome i konflikt med planane. Røyrgate kryssar likevel ein markert steingard. Bjørdalen kraftstasjon er også registrert som «regionalt verneverdig» i kulturminnedatabasen/fylkesplanen for kulturminne.

Kvanndalselva inngår i nedbørsfeltet til Ørstavassdraget som er eit nasjonalt laksevassdrag, men anadrom strekning stansar ved Vatne.

Arealet søknaden gjeld er i kommuneplanen sin arealdel i all hovdsak lagt ut til LNF sone D, kommuneplanen si strengaste LNF sone med følgjande føresegn:

«Innanfor desse områda finn ein særleg viktige friluft- natur- og viltinteresser. Det vert synt til temakart nr. 2, 5 og 8 frå Fylkesmannen. Byggje- og anleggstiltak som ikkje har direkte tilknytning til landbruksverksemd vert ikkje tillate. Oppføring av fritidshus vert ikkje tillate med unntak av i regulerte felt.»

Søknaden skal vurderast etter vassressurslova § 25 som lyder:

«Konsesjon kan bare gis hvis fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser som blir berørt i vassdraget eller nedbørsfeltet.

Når et tiltak er av varig karakter eller av andre grunner kan få mer langsiktige virkninger, skal kravet i første ledd være oppfylt på lengre sikt.»

Vurdering og konklusjon:

I tillegg til ein auka kraftproduksjon på ca 7 GWh/år, vil ein kunne grave ned den synlege øvre delen av røyrtraseen. Røyrtraseen er slik den ligg i dag eit hinder for ferdsel både for folk og dyr, og det er lagt ut kryssingsrampar. Arbeidet vil stort sett vere avgrensa til areal som alt er påverka av tidlegare inngrep. Ei nedgraving av røyrgate vil likevel innebere inngrep og ei viss drenering av myra, noko som også bidreg til utslepp av klimagassar. Anleggsveg og nedgravd røyrgate vil truleg også medføre at ein lyt ta ned ein noko lengre del av steingarden der røyrgate i dag kryssar. I tillegg omfattar søknaden ein ny avløpskanal

frå kraftstasjonen som flytter inngrepet ca 80 meter lengre nedover og gjev redusert vassføring på denne delen av Kvanndalselva.

I søknaden er konsekvensane av ei utbygging vurdert til ingen/liten negativ konsekvens for alle tema som er vurdert. Av dei ålmenne interessene har Sweco gjennomført el-fiske undersøking og vurdert konsekvensar for fisk. Det er vart funne 2,3 og 5,8 årsyngel aure pr 100 m² og høvesvis 14 og 8 aure/ 100 m² av eldre ungfisk ved prøvestasjonane i Kvanndalselva. Det vert synt til lite eigna gytesubstrat grunna tidlegare kanalisering og at ei utbygging vil gje redusert vassføring på 80 meter ved ei lengig av avløpskanalen. Vassføringa nedstraums kraftverket vil også variere noko meir grunna auka slukeevne. Det er kjent at det går ål opp i Vatnevatnet og det vart også registrert ved el-fiske ved Vatne kraftstasjon. Bioreg AS har gjennomført ei registrering av biologiske verdiar, utan å finne anna enn triville arter/naturtyper.

Kvanndalselva renn ut i Bjørdalselva som har ein liten sårbar restbestand av elvemusling fordelt på to korte strekningar oppstraums samløpet. Den næraste ca 350 meter ovanfor samløpet. Tettheita på aure er avgjerande for elvemusling sin reproduksjon. Yngel i Kvanndalselva vil såleis truleg også kunne sleppe seg ned til samløpet og vandre opp Bjørdalselva og bidra til å sikre ein vellykka livssyklus for den sårbare elvemuslingen, men dette temaet er ikkje omtala. Lenginga på 80 meter utgjer rett nok ei lita strekning av elva, men om tettheita av yngel alt er ein begrensande faktor for reproduksjon hos elvemuslingen, vil også mindre tiltak kunne ha negativ konsekvens. Vi er ikkje kjende med markerte fossar eller stryk som skulle gjere slik oppvandring uråd og ber NVE vurdere dette nærare. Som ein oppfølging av ny handlingsplan for elvemusling vart det i 2010 gjennomført ei undersøking i regi av Fylkesmannen utan funn i Bjørdalselva. Ut frå kartet i rapporten vart det då leita på feil stad.

Kvanndalselva har i dag ikkje krav til minstevassføring, noko som truleg hadde vore eit krav om det vart søkt konsesjon i dag. Det er no likevel lenge sidan elva vart bygd ut og sjølv om auka slukekapasitet vil redusere antal episoder med overløp ytterlegare, ser vi ikkje grunnlag i fagrapportane som er lagt fram til å ta opp dette temaet no.

Tilbygget til kraftstasjonen er ikkje teikna no og vi legg her tilgrunn at det kan gjerast utan å kome i avgjerande konflikt med verdien som regionalt kulturminne. Då dette er eit kulturminne av regional verdi legg vi her tilgrunn at detaljplanane også må handsamast/godkjennast av fylkeskommunen. Arealet der tilbygget er planlagt er i dag dyrka jord. Arealet vidare nedover langs elva har ei smal sone med naturleg kantvegetasjon som ein lyt søkje å ivareta så godt som råd.

Det har i andre saker vore reaksjonar på manglande attendeføring av slike mellombelse anleggsvegar. Nokre framstår mest som ordinære grusvegar. Det må her presiserast klarare enn kva som er gjort i tidlegare saker kva som ligg i dette.

Området har eldre registreringar av orrfugl. Det vil difor vere positivt om det vert lagt trekkerøyr for ei framtidig kabling av 22 kV linje langs rørygata. For pattedyr er rørygata i dag eit fysisk hinder og nedgraving vil vere positivt sjølv om dette også vil kunne gje ei drenerande effekt og dermed oppslag av skog.

Arealet som er planlagt nytta til mellombels riggområde er i stor grad alt påverka av tidlegare inngrep. Vi har ikkje merknade til lokaliseringa som her er foreslått.

Ut frå ei samla vurdering ser vi fordelane med tiltaket overstig dei kjende ulempene for ålmenne og private interesser. Det bør likevel gjerast ei nærare vurdering av om liten tettlet av aureyngel kan vere ein årsak til manglande rekkutering av elvemusling i Bjørdalselva. Eit tilbygg til Bjørdal kraftstasjon lyt ta omsyn registreringa som regionalt kulturminne og detaljplanane må føresettast godkjent også av fylkeskommunen.

Wenche Solheim
Rådmann

Ivar-Otto Kristiansen
seksjonsleiar Tekniske tenester